

CREATIVITATEA PEDAGOGICĂ - FACTOR AL FORMĂRII VIITORULUI PROFESOR DE MUZICĂ

LUCHIAN Vasile
BĂLȚI, MOLDOVA

PEDAGOGICAL CREATIVITY AS A MEANS OF TRAINING A FUTURE TEACHER OF MUSIC

It is responsibility of the higher education institution to train creative future professionals.

The institutionalized – educational process, organized and guided insures a “transfer of values; selected and systematized, from the social to the individual.

There exists a compensation relationship between the two categories of factors, social institutional and psychologic-individual.

The creative particularities of the content, of the educational objectives of the institution are revealed in the performance of its graduates.

Creativitatea pedagogică reprezintă o capacitate complexă și fundamentată prin cunoștințele, abilitățile de a proiecta și realiza activități instructive și educaționale eficiente, orientate spre a produce, a crea ceva nou.

Creativitatea pedagogică are o structură specifică, care cuprinde interdependența existentă între: produsul creator, procesul creator, personalitatea creatoare.

Produsul creator reprezintă manifestarea creativității în plan individual sau social și determină un nivel sau altul al creativității.

Procesul creator este procesul care parcurge câteva etape: pregătirea; incubația; eliminarea; verificarea.

Personalitatea creatoare este a treia dimensiune a creativității, care evidențiază resursele sistemului psihic uman, capacitatea acestuia de a desfășura un proces creator cu scopul de a produce ceva nou, original și semnificativ.

Sarcina activării și dezvoltării potențialului creativ al viitorului profesor se impune atât din perspectiva intereselor individuale, cât și din cea a intereselor sociale.

Cât privește individualitatea, creativitatea în sens pedagogic este o sursă esențială a satisfacției personale: fenomene prin care creația devine principala modalitate de dobândire a sentimentului de autorealizare. Ca să înțelegem satisfacția creației, este suficient să ne închipuim concentrarea și dăruirea cu care un copil desenează, cântă, compune sau experimentează atunci când crează ceva nou, bucuria și convingerea cu care își prezintă lucrările sale “originale”, plăcerea pe care o simte când este apreciat pentru ceea ce a realizat.

Din perspectiva intereselor sociale, creativitatea fiecărui pedagog este sursa primară a progresului umanității în ansamblu. Calitatea educației naționale, puterea ei de a crea viitori creatori, este principalul factor care prefigurează poziția de mâine a unei națiuni în lume. Din aceste considerente, cultivarea creativității individuale și de grup în sistemul de învățământ în general, și cel superior în special, este imperativul major al educației. Actualitatea problemei creșterii potențialului creativ al studenților este susținută de un șir de argumente de ordin: *A - legislativ; B - de principiu formativ și C - de procesualitate a schimbului de valori dintre social și individual.*

A. Legea învățământului precizează idealul educațional, care constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și creative.

O conceptualizare a activității de modelare a individualului, a cărei chintesență este exprimată de sintagma „personalitate autonomă și creativă”, impune abordarea acesteia în spiritul concepției umaniste a dezvoltării personalității.

Viziunea sugerează o abordare globală a activității modelatoare în care însușirea cunoștințelor, formarea capacităților intelectuale, a disponibilităților afective, a abilităților practice, profesionalizarea reprezintă atât finalități, cât și condiții pentru valorificarea competențelor personale de autorealizare prin *creare*, proiectare a propriei identități, unice și irepetabile, în activitățile personale și/sau rezultatele acestora.

Administrarea modului de operaționalizare a idealului educațional, concretizată în stabilirea scopurilor sistemului educațional, arată că o

activitate focalizată pe dimensiunea creativă a persoanei nu este explicit formulată. Dezvoltarea, stimularea, activarea sau valorizarea creativității nu se găsesc printre căile menționate ca fiind conducătoare spre finalitatea procesului de formare a pedagogului.

Asigurarea caracterului creativ al educației în domeniul pedagogiei muzicale este limitată și de unii factori de formare a personalului didactic. Curriculum-ul de profesionalizare a viitorilor profesori și programele de perfecționare asigură informarea teoretică și formarea practică necesare unei activități competente; obținerii unor succese chiar reprezentative, dar nu și sensibilizarea, flexibilizarea, capacitatea de armonizare cu sine și cu ceilalți, necesare prevenirii oricărui eșec în rolul profesional. Precaritatea pregătirii pentru intervenții pedagogice, "acțiunea educativă în care nota dominantă a relației educator - elev ține de persoana primului și care vizează influența conduitei elevului" [4, p.7], este nerezolvată, existând și riscul empirismului autoformativ.

Spațiul și timpul destinat metodelor specifice învățării creative este relativ redus în comparație cu cel al metodelor clasice, ale căror potențial creativ de altfel nu se contestă. Se riscă astfel insuficiența conștientizare de către cadrele didactice a creativității ca exigență formativă ce decurge din "îndepărtatul" ideal educațional.

Slaba statuare a dezvoltării creativității ca cerință educațională focalizatoare a preocupărilor formative este generată și de faptul că asigurarea caracterului creator al activității de predare, învățare și evaluare nu figurează printre principiile procesului de învățământ, așa cum sunt prezentate în majoritatea tratatelor de pedagogie.

B. Principiul formativ servește drept argument al oportunității creșterii potențialului creativ în învățământul superior, necesității de a corela curriculum-ul educațional cu specificul realității profesionale în permanentă schimbare.

În ceea ce privește învățământul superior, domeniul muzical-pedagogic, stimularea și dezvoltarea potențialului creativ al studenților este o preocupare decesivă mai ales la disciplinele performante: instrument, canto, dirijat.

Conținutul profesiei de pedagog-muzician poate fi sintetizat ca fiind o activitate de *anticipare* a devenirii și evoluției unui sistem cu programare, realizare și autoevaluare.

Activitatea pedagogică este descriptibilă, de asemenea, prin *metoda creativă* de realizare a acestor obiective, care, la rândul lor, pot avea diferite grade de asemănare cu căile cunoscute, mai mult sau mai

puțin uzuale, sau pot fi radical diferite, deci noi. Ceea ce este obiectiv astăzi pentru unii poate deveni și devine, dacă este de valoare, metodă mâine, pentru aceeași persoană sau/și pentru alții.

C. Creativitatea în schimbul de valori între social și individual

Procesul educațional - instituționalizat, organizat și dirijat, asigură „transferul de valori, selectate și sistematizate, de la social la individual”.

În cazul unor populații selecționate, cum sunt cele ale unităților de învățământ superior, relativ omogene sub aspectul capacităților cognitive și al orientării, măsura activării potențialului creativ individual și dezvoltarea acestuia este dependentă atât de puterea creatoare a instituției formative, cât și de particularitățile afectiv - motivaționale individuale ce determină gradul de activism al studentului, implicarea conștient autoformativă în studiu. Între cele două categorii de factori, social-instituțional și psihologic-individual, există o relație de compensare.

Particularitățile creatoare ale conținutului, obiectivelor educaționale ale unei instituții de învățământ se concretizează în performanțele absolvenților acestora.

BIBLIOGRAFIE

1. Bejat, M. - *Talente, inteligență, creativitate*, Ed. Științifică. București, 1971
2. Landau E. - *Psihologia creativității*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
3. Nicola, I., *Pedagogie*. – București: Ed. Didactică și Pedagogică., 1994.
4. Roșca, Al. - *Creativitatea*, Editura Enciclopedică Română, București, 1972.
5. Бабий, В. – *Музыкально-творческое развитие школьников*. Кишинёв, 1990.